[illegible] vsak četrtek in [illegible] s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem [illegible] dom za celo leto 12 din., pol leta 7 din., četrt leta [illegible] din. Izven bivališča [illegible] din. Naročnina se pošlje na upravništvo „Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta 5. [illegible] se dopošilja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej.
Telefon interurban št. 115.

Posamezna številka stane 4 krone ali 60 para. Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezapečatene reklamacije so poštnine proste.
Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.[illegible]
Telefon interurban št. 1[illegible]

26. štev. Maribor, dne 27. junija 1922. 56. letnik.

Katoliški shod

za Šmarsko, rogaško in sosednji dekanije se vrši v nedeljo, dne 2. julija t. l., pri Sv. Roku nad Šmarjem.

Spored:

Od 7. do pol 9. ure zborovanja mladine in mož. Poroča narodni poslanec Franjo Žebot.

Ob tričetrt na 9. uro na kolodvoru sprejem gostov, nato svečan sprevod z godbo in prapori k Sv. Roku.

Ob 10. uri pri Sv. Roku na prostem kratka pridiga (dr. A. Jerovšek) in slovesna sv. maša.

Ob 11. uri slavnostno zborovanje: pozdravi, govori:

a) «Pomen katoličanstva za javno življenje.« Sod. svetnik g. dr. M. Lovrenčič, Kozje.

b) «Katoliška šola.« G. prof. Vesenjak, Maribor.

c) «Do zmage krščanskih načel!« G. dr. Ant. Korošec.

d) «Mladinska organizacija.« G. urednik F. Smodej, Ljubljana.

e) «Katoliški tisk.« Narodni poslanec g. F. Žebot.

Ob sklepu posvetitev presv. Srcu Jezusovemu.

Katoliško ljudstvo šmarske, rogaške in sosednjih dekanij — 2. julija na ktoliški shod k Sv. Roku nad Šmarjem!

— — —

Katoliški shod velikonedeljske dekanije in tabor središkega orlovskega okrožja se vrši v nedeljo, 16. julija v Središču. Opozarjamo na to prireditev vse katoliške organizacije v omenjeni dekaniji in tudi izven nje. Odseki in krožki, ki so prejeli vabila in prijavnice, naj se požurijo, da vprašalne pole v najkrajšem času vrnejo. Na katoliškem shodu govori več odličnih govornikov. Krščansko zavedno ljudstvo, udeleži se te prireditve polnoštevilno. Natančnejše se še pravočasno objavi,

Glavni romarski shod v Rajhenburgu. Dne 2. julija je v lurški cerkvi glavni romarski shod, na katerega se bomo pripravljali s tridnevnico od 30. junija do 2. julija. Pridejo iz Celja trije gospodje misijonarji. Pobožni romarji, pridite v Slov. Lurd, ne bližnji ampak tudi oni iz Gornje Savinjske, Dravske in Dravinjske doline, iz pohorskih višin in Savinjskih planin. Istotako pričakujemo romarjev iz bližnje Kranjske.

Orlovski tabor v Rajhenburgu in velikanska udeležba bratov Hrvatov. Za orlovski tabor, ki se vrši v Rajhenburgu dne 29. t. m., se je prijavilo že čez 500 udeležencev iz Hrvatske. Pridejo s svojim pevskim in tamburaškim društvom. Tudi nastopi hrvatski Orel pri telovadbi in nekaterih prostih vajah. Bratje Hrvati, dobrodošli, srčno pozdravljeni.

R. J.:

Naš kmet je nezadovoljen.

(Dopis iz kmetskih krogov).

1. Junaška doba.

Rad prebiram naše krščanske liste, ker vem iz mnogoletne izkušnje, da so se naši listi vedno hrabro in neustrašeno borili za blagor našega kmetsko-delavskega ljudstva. Pred vojno smo imeli hude boje ne le za naš gospodarski napredek, ampak tudi za naš narodni obstoj. Ogabni «Štajerc« je hotel s pomočjo nemčurjev in nemčursih kronic zastrupiti naš slovenski narod, ter ga pripeljati v naročje velenemštva. Koliko naporov, truda in požrtvovalnosti je stal ta boj naše liste in naše vrle može, ki se niso ustrašili obrekovanj in groženj, gmotnih žrtev in ječe. To so bili apostoli in mučeniki za slovensko narodno idejo. In ko je ob izbruhu vojne zavel pangermanski besni duh, so oni prvi občutili silen udarec nemške pesti. Uklenjeni so korakali skozi besno nemčursko množico, ki jih je tepla, suvala, pljuvala po njih in jih obkladala z besedo: izdajica! Mnogi je izdahnil v ječi, mnogi si je tam nakopal kal smrtne bolezni, toda nobeden se ni izneveril materi Sloveniji. Naše priprosto kmetsko srce je občutilo vsak udarec, vsak sramotilni pljunek. Čas beži in prehitro pozabljamo to junaško dobo.

2. Majniška deklaracija,

ta prvi korak k osvoboditvi slovenskega naroda, ta prvi klic po narodni samostojnosti, je našla prvi odmev v naših listih in naših srcih. Navdušeno smo sledili našim voditeljem in zavedali smo se, da jim lahko vrže ta zahteva vsaki hip zanjko okrog vratu. In nekaj časa smo bili vsi edini, vsi strankarski Slovenci. Dr. Korošcu so v Ljubljani odpregli konje in navdušeni narod ga je peljal v mesto. Ne pozabimo tega!

Združenje v državi SHS smo podpisali vsi Slovenci in Hrvati. Po osvoboditvi leta 1918 smo šli v Beograd liberalci in klerikalci.

(Samostojni se takrat še niso narodili, dr. Novačan pa je bil — ???) Stopili smo v prvo jugoslovansko vlado polni navdušenja in upanja v lepšo bodočnost za naš kmečko-delavski narod. Niti v slovenskem, niti v hrvatskem narodu ni bilo tedaj iskrice upora proti vladi. Vsi kmetje smo navdušeno pozdravljali vsak korak naših poslancev.

Naš odpor pa se je pojavil v hipu, ko smo videli, da so se v Beogradu povohali in našli srbski, hrvatski in slovenski kapitalisti.

3. Opozicija.

Ko smo Slovenci videli, da naš kmečko-delavski čolnič ni ustvarjen za kapitalistično vodo smo soglasno sklenili na neštetih shodih in sestankih, da morajo naši poslanci iti v — opozicijo. To se je tudi zgodilo. — Ostali so samo v Beogradu ,da čuvajo naše interese, da kontrolirajo vladne ukrepe in da tolmačijo vladi pot, po kateri hočemo hoditi. Žal, da tudi Radič ni tega storil. Bili bi že bližje cilja, mi kmetje SHS, ki tvorimo — večino. Srbski zemljoradniki so razumeli položaj in so tudi v opoziciji. Hvala srbskim kmetom! Seveda so sedaj oni in njihovi, kakor mi in naši listi, ker pišejo resnico in polagajo prste na krvaveče rane našega zafuranega gospodarstva — izdajice. Sedanja vlada se ne zaveda, da nima kmetsko časopisje le pravice, ampak tudi sveto dolžnost, da brezobzirno pove in obrazloži svojim bralcem resnični položaj, da jih opozori na vse nedostatke sedanje vlade in da ob enem tudi pokaže, kako bi bilo bolje za narod.

4. Pogubonosno delo sedanje vlade.

Sedanja kapitalistična večina vlada že skoraj dve leti. Ali je storila kaj velikega, zdravega, trpežnega, za lepšo bodčnost Jugoslavije odločujočega? Mi smo dobili ustavo, ki bi zadovoljevala ves narod in v kojega okvirju bi se zadovoljno razvijali vsi stanovi in vsa plemena? Ne! Dragoceni čas se trati v malenkostnih medsebojnih bojih, duševne sile se porabljajo za razne afere in aferice, moči se izgubijo v manjših ali večjih krizah in krizicah. Edino smotreno delo sedanje večine obstoji v tem, da gleda in študira, kako bi si obdržala mandate in s tem sedanji kapitalistični tok. Sedanja vlada je samo eksekutiva kapitalističnih strank Zato je slepa napram ljudskemu trpljenju, slepa napram ljudskim željam in potrebam, slepa napram draginji in splošni nezadovoljnosti, ki se širi od dneva do dneva celo že v tistih slojih, ki so bili do danes vsled svojega trdega dela, skrajne skromnosti in ponižne potrpežljivosti obvarovani pred tem čustvom. Naš kmet že tudi postaja nezadovoljen in nestrpen, naš kmet in delavec, ki tvorita temelj države. Polasteva se ga temna slutnja, da mora tako državno gospodarstvo, kakor se vodi sedaj, upropasttiti njega in vse druge sloje in državo. On vidi in čuti, kako se pogrezamo od meseca do meseca, od dneva do dneva, dokler ne pademo v isti prepad strašne gospodarske krize, kakor jo preživlja sedaj — Nemška Avstrija.

Z žalostjo in sočutjem smo čitali o trpljenju nemških kmetov, ki plačujejo nogavice po 1000, srajce pa po 10.000 K. Ob času zadnjih volitev meseca novembra 1920, so nam obljubljale sedanje vladne stranke raj na zemlji. Vladali bodo tako, kakor hoče narod. — Zmanjšali se bodo davki ,reduciralo se bo vojaštvo, Slovenija bo postala avtonomna, cene blagu se bodo zmanjšale, izvoz bo mogoč za vse poljske pridelke, za vino in živino, tobak bo postal cenejši in kotli se ne bodo več pečatili! Tako so nam obljubljali! Kaj pa se je uresničilo od vseh teh obljub? Pod sedanjo, samostojno-demokratsko vlado so se podražile vse življenske potrebščine tako, da stanejo večkrat toliko, kakor ob času volitev in obljub dne 28. novembra 1920. Sol je stala takrat 4 K, danes 16 K, sladkor 20—25 K, danes 60—70 K, šibice 1 K, danes 2.60 K. Isto razmerje velja za tobak, za kavo, za platno in obleko, za železnino in drugo.

5. Odkod pa pride ta draginja?

Ker je sedajna vlada naložila na vse te predmete visoke davke in colnine. Nekaj radi resnično potrebnih dohodkov v ojačenje državne blagajne in v dobrobit nas vseh, največ pa v zaščito domačih kapitalističnih družb in v pokritje ogromnih, sedajnemu gospodarskemu stanju države ne odgovarjajočim izdatkom. Ali je res potrebno, da izkazujejo naše sladkorne tovarne milijonske dobičke in 15—20odstotne dividende, med tem ko se obrestujejo prihranki naših krvavih žuljev v naših posojilnicah po 4—5 od sto?! O bankah, ki rastejo kakor gobe po dežju in sesajo našo kri, kakor predenica v detelji, niti ne govorim.

6. Narod se hoče iznebiti sedajne vlade.

Nesrečna ženitev med slovenskimi, hrvatskimi in srbskimi kapitalisti je rodila Radiča in odtujila ves jugoslovanski kmetsko-delavski narod sedajni vladi. — Narod hoče vreči sedajno «porodico« s prestola in si zopet osvojiti Jugoslavijo, katero si je sam ustvaril s trpljenjem in hotenjem. To pa je mogoče samo s treznim, premišljenim delom na podlagi volilnih krogljic.

7. Strnimo naše vrste!

Mi kmetje in delavci smo temelj države! Ako se združimo vsi slovenski, vsi hrvatski in vsi srbski kmetje v eni slovenski, hrvatski in srbski stranki, moramo zmagati! Vsak zase, vsi pa za svobodno, kmetsko Jugoslavijo. Gospodariti si hočemo sami s pomočjo naših ljudi, o katerih vemo, da ne bodo nikdar izdali naših koristi za skledo kapitalistične leče. Vsak je naš, kdor hoče delati z nami; najsibo potem učitelj ali profesor, duhovnik ali doktor, Peter ali Pavel. Naše pošteno kmetsko srce bo presodilo, ali je naš, ali ne naš. Ako se združimo pri prihodnjih volitvah v eni stranki, bomo sijajno zmagali. 80 odstotkov vseh glasov je naših.

Z zmago pa prevzamemo težko odgovornost gospodarstva. Odgovornost bo tem težja, ker sprejmemo od stare vlade samo dvanajstine in dolgove. Toda mladi kmetski gospodar, poln življenja, se ne ustraši ničesar. Prevzame zavoženo gospodarstvo, z delom in štedenjem pa se reši vseh dolgov. Seveda počasi, držeč se reka: zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača.

Ako bi strli z enotno kmetsko-delavsko fronto pri prihodnjih volitvah sedajni kapitalistični vladni sistem, bi morali začeti gospodariti tako, kakor gospodarimo pod domačo streho. Vsak si uravna izdatke po dohodkih. Dolgov se bojimo, kakor hudič križa. Naše avtonomne občine, v katerih vlada naše ljudstvo, so imele do sedaj krasno gospodarstvo z občinsko blagajno. Tako bi moralo biti tudi v državi. Sedajna kapitalistična vladna večina pa hoče dohodke prilagoditi stroškom. V tem tiči mizerija našega sedajnega gospodarstva. Milijonarji gospodarijo v kmetski hiši.

Naš kmet je popolnoma nezadovoljen s sedajno vlado!

Oblastniki proti narodu.

Poslanec Žebot je na skupščinski seji dne 21. t. m. takole nastopil proti odurni oholosti in krivičnosti današnjih oblastnikov.

Gospod predsednik! Dne 28. aprila t. l. sem stavil predsedništvu skupščine vprašanje radi postopanja načelnika 5. oddelka v ministrstvu trgovine in industrije gospoda Saviča. Ta gospod Savič je ob priliki, ko sva s tovarišem Roškarjem intervenirala v tamošnjem ministrstvu v važni gospodarski zadevi ljudstva v Slov, goricah, grdo žalil naš slovenski narod. Rabil je izraz, da smo Slovenci «švercari«, i sami nepouzdani (nezanesljivi) ljudje v tej državi.

Gospod načelnik se je obnašal tako, kakor ne pristoja visokemu državnemu uradniku v našem ministrstvu. Začel kričati in brez povoda vpiti, kakor se vpije v kaki vaški šnopsariji.

Ko je gospod Roškar povdarjal, da, ako se zadeva naših mlinov in žag ob meji ne uredi, kakor želijo ljudje v Slov. goricah, bo to v veliko škodo kmetskega in viničarskega ljudstva v Slov. goricah, je gospod Savič še rekel: «Kaj to mene briga, ako narod pogine«. Tako se je izrazil visok uradnik v ministrstvu trgovine in industrije. Od tega časa, ko sva s tovarišem Roškarjem intervenirala, je preteklo že dva meseca, a gospod minister dr, Laza Marković kot zastopnik ministra trgovine in industrije do sedaj ni imel časa, da odgovori, dasiravno ima dotičnega uradnika blizu sebe.

Radi tega, ker ministri ne odgovarjajo na razne vprašanja in ker predsedništvo dopušča, da pridejo interpelacije prej v roke uradnikom nego ministrom, moramo tako postopanje ministrov in predsedništva narodne skupščine resno grajati. Zvedel sem, da je upit ležal mesec dni v arhivu, da je pa g. Savič že čez dva dni vedel, da sva z Roškarjem vložila interpelacijo.

Tako se postopa z narodnimi poslanci, kadar v važni zadevi interveniramo in zahtevamo odgovor.

Radi tega zahtevam, da se kaznujejo ministri prav tako, kakor se kaznujejo uradniki, ki zanemarjajo svoje uradniške posle.

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

V vladnih klubih so vedno večji potresi in razdori. Vladni zavezniki se ne razumejo med seboj, pojavljajo se razne struje in skupine, eni bi radi ostali na vladi kot doslej, drugi pa zahtevajo, da se vladna skupina demokratov in radikalcev razdruži. Dvanajst radikalskih poslancev je pred kratkem zahtevalo, da se demokrate takoj požene iz vlade. Edino, kar še to družbo veže, so razne umazane zadeve in pa slaba vest vsled skupnega izkoriščanja državne in narodne imovine. — Gorostastne vesti o princu Juriju nemoteno krožijo po beograjskih listih, zdaj se piše, da je princ na umu bolan, zdaj, da počenja razne nerednosti, zdaj, da potuje na okrog pod tujim imenom, zdaj, da je vse zapravil,, da bo moral biti interniran itd. Ker se vlada ne spomni, da bi take stvari v zaščito ugleda države in kraljeve družine zaplenila, je očividno, da je cela stvar zasnovana in podpirana od zgoraj. — Finančni minister je za julij zahteval zopet dvanajstine, seveda še v večjem iznosu kot za prejšnje mesce, ker misli, da proračun ne bo pravočasno sprejet. — Poslanec Jugoslovanskega kluba Škulj je posredoval pri vojnem ministru, naj se ne bi vpoklicali rekruti v času najnujnejših poljskih del v mescu avgustu. Vojni minister je obljubil, da se bo prošnjam rekrutov ugodilo.

ČEHOSLOVAŠKA.

V čehoslovaškem parlamentu je prišlo do pravih